

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului Comisiei de mediere în domeniul proprietății intelectuale

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al proiectului de act normativ este Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală.

b. Categoria actului normativ propus este hotărâre a Guvernului, ceea ce corespunde art. 102 din Constituție, art. 10 din Legea privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale nr. 317-XV din 18.07.2003.

c. Scopul promovării proiectului. Scopul proiectului constă în reglementarea procedurii de organizare a activității Comisiei de mediere în domeniul proprietății intelectuale.

Elaborarea proiectului a fost dictată de necesitatea implementării art. 27 alin. (7) al Legii cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală în care se stipulează expres că „Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de mediere și procedura de mediere sunt aprobate de Guvern”.

Astfel, proiectul conține norme ce reglementează modul de organizare a activității Comisiei de mediere în domeniul proprietății intelectuale, statutul mediatorului în această Comisie, procedura de desfășurare și încetare a medierii.

d. Suficiența argumentării. În opinia noastră, elaborarea proiectului este întemeiată, având temei legal stabilit expres. Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului.

Generalizând, notăm că normele proiectului instituie o procedură uniformă de desfășurare a medierii în domeniul proprietății intelectuale care se realizează în conformitate cu normele legislației cu privire la mediere, tratatele internaționale din domeniul proprietății intelectuale la care Republica Moldova este parte și cu Regulamentul prenotat.

Cu toate acestea, în proiect au fost atestate unele aspecte de incoerență legislativă prin faptul că unele norme creează diferențe de tratare a sensului acestora inducând confuzie la aplicare și creând condiții propice manifestărilor de corupție.

Pentru a evita reglementările ambigui și contradictorii în continuare ne vom expune asupra acestor norme cu înaintarea recomandărilor de rigoare.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului nu promovează și nu prejudiciază careva interese de grup sau individuale în lipsa justificării interesului public.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Punctul 16 din proiectul Regulamentului –

Norma statuată la punctul 16 prevede atribuțiile secretarului Comisiei de mediere.

La lit. f) se menționează că „secretarul Comisiei de mediere are obligația de a introduce informațiile corespunzătoare în Registrul cererilor de mediere”.

Norma în opinia noastră nu este una clară și lasă loc de interpretări ambigui și discreționare. Astfel, normele Regulamentului nu reglementează statutul „Registrului cererilor de mediere” – ce este acesta, ce date conține, cine îl instituie, care este forma și modul de ținere a acestuia și alte aspecte indisolubil legate de completarea și ținerea acestuia într-un mod uniform.

La fel, sintagma „introduce informațiile corespunzătoare” este ambiguă și lasă loc de interpretări în dependență de interese.

Recomandarea: Propunem autorului, în vederea eliminării caracterului coruptibil al normelor, modificarea acesteia prin expunerea clară a categoriilor de informații ce

urmează a fi conținute în Registrul cererilor de mediere, precum și completarea Regulamentului cu norme care ar reglementa într-un mod clar modul de ținere și completare a registrului.

2. Conflicte ale normelor de drept

Punctul 31 lit. d) și punctul 27 din proiectul Regulamentului –

La punctul 31 se prevede că la cerere se anexează „dovada de plată a tarifului e mediere”. Totodată, la punctul 27 se acordă posibilitatea părților de a achita tariful de mediere în decurs de o lună de la data depunerii cererii de mediere – „odată cu depunerea cererii sau cel târziu în termen de o lună de la data depunerii cererii se achită tariful de mediere”.

În acest caz, există riscul ca cererea să nu fie recepționată, fiind respinsă de către secretarul Comisiei de mediere, aplicând prevederile punctului 34 din Regulament – secretarul notifică părțile privind faptul că cererea nu îndeplinește toate cerințele prevăzute la punctele 30-33 (o cerință este: existența dovezii de plată a tarifului de mediere).

Recomandarea: Autorul urmează să excludă conflictul de norme existent, deoarece părțile au dreptul să prezinte dovada plății tarifului de mediere în decurs de o lună de la data depunerii cererii, ceea ce presupune că cererea este acceptată spre examinare și nu poate fi returnată pe faptul inexistenței dovezii de plată, după cum este stipulat la punctul 34 din Regulament.

În caz contrar, există riscul aplicării unor prevederi contradictorii în proiect ceea ce este inacceptabil.

Recomandăm ca norma să fie modificată. Punctul 31 lit. d) poate fi completat spre exemplu în final cu „, cu excepția cazului în care dovada achitării tarifului de mediere se prezintă în termen de o lună de la data depunerii cererii”.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

La punctul 6 din proiectul Regulamentului –

Norma face referire generală la drepturile și obligațiile mediatorului. Într-adevăr, drepturile și obligațiile acestuia reies și din prevederile generale ce reglementează domeniul medierii – Legea nr. 134-XVI din 14.06.2007 cu privire la mediere.

Totuși, ținând cont de prevederile punctului 27 din proiectul Regulamentului care stabilește obligativitatea achitării tarifului pentru organizarea medierii (tariful de mediere), considerăm oportun ca să fie completată norma cu o prevedere expresă care ar asigura dreptul mediatorului de a indica în contractul de mediere (încheiat în conformitate cu prevederile legislației cu privire la mediere) cuantumul onorariului perceput de către acesta. Onorariul dat va fi achitat indiferent de rezultatul medierii și indiferent de cuantumul tarifului de mediere

care este diferit și achitat în contul Comisiei de mediere.

Recomandarea: În vederea asigurării principiului transparenței propunem autorului de a completa punctul 6 cu lit. f) care să prevadă dreptul mediatorului de a încasa onorariul indiferent de rezultatul medierii, onorariu expres stabilit în contractul de mediere încheiat între acesta și părțile la proces.

Norma punctului 9 din proiectul Regulamentului –

Norma stabilește componența numerică a Comisiei de mediere în domeniul proprietății intelectuale. Astfel, se statuează că doi membri ai Comisiei sunt numiți de Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, doi – de Ministerul Justiției și unul este selectat din mediul academic. Nu negăm repartitia numerică a membrilor comisiei, însă proiectul Regulamentului nu prevede clar dacă acești membri vor fi remunerați pentru activitatea desfășurată. Lipsa normei va lăsa loc de interpretări discreționare și în final, în dependență de interes, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală va lua o decizie în acest sens.

Recomandarea: În cazul în care se propune ca membrii comisiei să nu fie remunerați este necesar completarea Regulamentului cu o prevedere expresă – „calitatea de membru a comisiei nu este remunerată”.

În cazul în care autorul consimte necesitatea asigurării financiare a membrilor Comisiei, la fel, norma urmează să fie clară în acest sens.

Totodată, urmează să se facă referire expresă în normă la sursa de acoperire financiară a alocărilor de fonduri necesare achitării muncii prestate de către membrii Comisiei.

La fel, urmează să se reglementeze și situația secretarului Comisiei de mediere care este responsabil de ținerea lucrărilor de secretariat ale Comisiei de mediere și care este totodată specialist din cadrul AGEPI, desemnat prin ordin.

Punctul 10 lit. e) din proiectul Regulamentului –

Se menționează că Comisia de mediere are dreptul „să exercite și alte atribuții, în conformitate cu legislația și prezentul Regulament”.

Această normă tratează preferențial Comisia de mediere acordându-i discreționar dreptul de a-și institui și alte atribuții.

Considerăm irelevant și fără acoperire justificativă acordarea unui asemenea drept Comisiei de mediere.

Regulamentul nu prevede în continuare nici o atribuție în plus decât cele expres stabilite la punctul 10, iar afirmația că atribuțiile sunt prevăzute în „legislația în vigoare” nu poate fi acceptată.

Considerăm că atribuțiile Comisiei de mediere necesită a fi expres stipulate în mod exhaustiv în norma punctului 10 din Regulament.

Recomandarea: Ținând cont că norma face referire la atribuțiile Comisiei de mediere și nu la drepturile acesteia (drepturi care sunt acordate în vederea asigurării exercitării legale a atribuțiilor, unde se acceptă în unele cazuri trimiterea generală – exercită alte

drepturi în vederea exercitării legale a atribuțiilor ce sunt delegate) considerăm primordial ca acestea să fie exhaustiv stabilite în Regulament.

Lit. e) al punctului 10 urmează să fie exclusă, iar în cazul în care se consideră necesar ca Comisia să-i fie delegate și alte atribuții, atunci norma urmează să fie completată cu acestea.

Normele capitolului III – Organizarea activității Comisiei de mediere în domeniul proprietății intelectuale –

După cum reiese și din denumirea capitolului, normele incluse în acesta reglementează modul de organizarea a activității Comisiei.

Însă, în opinia noastră, normele nu reglementează în mod clar activitatea Comisiei de mediere în domeniul proprietății intelectuale.

Astfel, nu se regăsesc norme care ar prevedea când ședințele sunt considerate a fi deliberative, care sunt actele juridice pe care Comisia are dreptul de a le adopta (proiectul face referință doar la – notificări, iar la punctul 30 se face referire la un model de cerere care este aprobat de către Comisie), care este numărul necesar de voturi pentru a considera o decizie/hotărâre a Comisiei legal adoptată, care este statutul juridic al actelor juridice emise de Comisie (cu titlu obligatoriu, cu titlu de recomandare).

Recomandarea: Propunem a completa Regulamentul cu norme în acest sens pentru a asigura o procedură specială, detaliată și transparentă de activitate a Comisiei.

Astfel, autorul urmează să reanalizeze normele conținute în capitolul III din Regulament și să completeze cu prevederi care ar reglementa activitatea Comisiei într-un mod legal transparent.

Punctul 14 lit. e) din proiectul Regulamentului –

La punctul 14 sunt prevăzute atribuțiile președintelui Comisiei de mediere din cadrul Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.

Lit. e) statuează că președintele Comisiei are dreptul de a „exercita alte atribuții prevăzute de prezentul Regulament”.

În urma analizei proiectului Regulamentului prenotat constatăm că în alte norme conținute în acesta nu sunt prevăzute atribuții ale președintelui Comisiei.

În opinia noastră, redarea normei lit. e) a punctului 13 este eronată.

Recomandarea: Propunem excluderea lit. e) a punctului 14 din proiectul Regulamentului prenotat.

Punctul 30 și 31 din proiectul Regulamentului –

Potrivit normelor Regulamentului în cazul în care părțile sunt de acord să inițieze o procedură de mediere aceștia semnează și depun la AGEPI o cerere comună de mediere. Norma punctului 30 face referință la conținutul cererii, iar norma punctului 31 face referință la actele ce se anexează la cerere.

Aceste norme, în opinia noastră, nu sunt coroborate cu prevederea punctului 28 care prevede că „mediatorul desemnat trebuie să-și manifeste în scris acordul privind medierea litigiului”. Or, odată ce cererea conține informații cu privire la numele și prenumele mediatorului se poate face deducția că mediatorul și-a manifestat acceptul de a încheia contractul de mediere.

Normele sunt vagi în sensul că nu stipulează expres cui remite mediatorul acordul scris privind medierea litigiului. După modul de redare a normelor punctului 30 considerăm că acordul urmează să fie înaintat părților la proces, iar aceștia urmează să informeze despre existența acordului Comisia de mediere prin intermediul secretarului Comisiei.

La fel, norma nu stipulează dacă acordul scris al mediatorului urmează să fie anexat la cererea depusă de către părțile implicate în mediere sau nu.

Recomandarea: În vederea eliminării caracterului discreționar al normelor propunem autorului:

A stabili expres că acordul de mediere urmează să fie prezentat părților la proces, precum și faptul că copia acordului scris al mediatorului se anexează la cererea de mediere depusă.

În acest sen, normele punctelor 30 și 31 urmează să fie modificate/completate.

Punctul 34 din proiectul Regulamentului –

Se prevede obligația secretarului Comisiei de mediere de a returna cererea părților în vederea remedierii iregularităților constatate. Nu este clar stabilit termenul în care secretarul este obligat să examineze și să remită cererea înapoi, deși din punctul 35 ar reieși că este vorba de termenul de 10 zile (în cazul în care cererea întrunește cerințele părțile sunt înștiințate privind acceptarea acesteia în termen de 10 zile de la data depunerii cererii). De aici ar rezulta că și returnarea cererii urmează să aibă loc tot în 10 zile. Cu toate acestea, lipsa termenul expres va rezulta interpretări discreționare prin calificarea normei ca fiind una coruptibilă.

Recomandarea: Propunem autorului ca în punctul 34 să fie inserat expres termenul de 10 zile în care secretarul Comisiei de mediere este obligat să remită notificarea privind remedierea iregularităților constatate.

Punctul 37 din proiectul Regulamentului –

Se prevede că secretarul Comisiei de mediere transmite mediatorului cererea părților și materialele anexate.

Norma nu prevede însă termenul în care secretarul urmează să transmită setul de acte mediatorului. Norma prenotată trebuie coroborată cu prevederea statuată la punctul 35 care instituie termenul de 10 zile în care Comisia de mediere expediază părților notificarea privind acceptarea cererii. În opinia noastră, simultan, setul de acte urmează să fie remis și mediatorului. Lipsa unui termen fix va lăsa la latitudinea discreționară a secretarului de stabilire a acestuia.

Recomandarea: În vederea eliminării caracterului discreționar al normei propunem ca aceasta să fie modificată fie prin inserarea termenului de 10 zile de la data depunerii cererii, fie prin permutarea prevederii punctului 37 în conținutul prevederii de la punctul 35 în următoarea redacție „, iar secretarul Comisiei de mediere, în același termen, transmite mediatorului cererea părților și materialele anexate”.

Punctul 50 din proiectul Regulamentului –

Se menționează că în cazul renunțării unei părți la mediere, secretarul Comisiei de mediere va notifica cealaltă parte despre acest fapt. Considerăm important ca și mediatorul să fie informat despre acest aspect. Or, mediatorul chiar dacă cunoaște despre intenția unei părți de a renunța la mediere, nu o poate obliga să facă o declarație în adresa lui, deoarece partea deja a informat odată Comisia de mediere, iar aceasta din urmă are competența de a asigura buna desfășurare a medierii prin coordonarea procedurii de mediere (punctul 10 lit. a) și b)).

Recomandarea: Reieșind din cele expuse supra, considerăm necesar ca secretarul Comisiei de mediere să notifice nu doar cealaltă parte despre renunțarea unei părți la procedura de mediere, ci și să informeze prin notificare și mediatorul procedurii respective de mediere.

La fel, urmează să se stabilească și un termen de conformare a îndeplinirii obligației secretarului Comisiei de mediere de notificare a părții și a mediatorului privind renunțarea la procedura de mediere.

Punctul 51 din proiectul Regulamentului –

Norma punctului 51 din proiectul Regulamentului nu stipulează numărul proceselor-verbale întocmite. Reieșind din faptul că părțile primesc câte un exemplar în original al procesului-verbal, precum și faptul că un exemplar se păstrează la comisia de mediere, iar altul la mediator rezultă că numărul proceselor-verbale este de minim – 4.

În opinia noastră norma urmează să facă claritate cu referire la acest aspect, deoarece în practică vor exista situații în care mediatorul poate să invoce necesitatea semnării unui număr mai mare de procese-verbale decât este necesar.

În altă ordine de idei, menționăm că textul normei nu stipulează termenul în care mediatorul întocmește procesul-verbal și nici termenul în care este obligat să-l remită prin notificare Comisiei de mediere.

Recomandarea: Propunem autorului modificarea/completarea normei în acest sens.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării

transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Vadim Curmei
Șef al Secției expertiză anticorupție în sectorul privat
19 Noiembrie 2014

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*